

Zinvol verder gaan. Gesprek met Sofie Verscheure

1 Samenvattend overzicht van het artikel?

Gewoonlijk start ik de 'bijlage' met een samenvattend overzicht van het artikel. Door de aard van deze bijdrage is dit niet mogelijk en niet wenselijk. Het gaat hier immers om een heel persoonlijk levensverhaal en wisselende levenservaringen van Sofie Verscheure waaruit blijkt dat zij een bij uitstek zoekend iemand is die voortdurend haar levensverhaal nieuw inkleurt en die blijkbaar nog van heel wat initiatieven durft te dromen. Wie meer uitgebreid over haar leven wil lezen (tot 2003) kan terecht bij het interview met Geert Delbeke dat verscheen in *Het Teken*, 2003. Omdat het artikel niet makkelijk terug te vinden is op internet, kan je het nalezen in **bijlage 2** (op de webstek van Adem_tocht, mei 2022).

Ik wil - in de lijn van wat in dit gesprek met Sofie aan bod komt - in de volgende teksten wat dieper ingaan op een paar gedachten die m;i. in de lijn liggen van wat in dit vraaggesprek aan bod komt. Uiteraard is dit een eigen appreciatie. Ik doe het met teksten uit een boeiend boekje van M.G. Neels, *Een andere kijk op de priester*, Boekscout.nl, Soest, 2013. Onder nr. 3 gaat het over het 'spreken' van God. Hoe kunnen we dit te verstaan? Onder nr. 4 gaat het over de hiërarchische kerk (paus – bisschoppen – priesters – gelovigen) en hoe we als gedoopten – als Volk van God - onze relatie ermee kunnen denken.

2 Methodische aanwijzingen

* Je kan best de vierde 'ter overweging' vooraf voorbereiden en je woord/tekst/lied dat je eigen leven blijft inspireren meebrengen. Het is fijn als iedereen het gekozen lied zou kunnen beluisteren.

* De andere 'ter overwegingen' bieden zeker kans voor een heel persoonlijke ontmoeting in deze bijeenkomst.

3 God spreekt... (uit Neels, a.w; p. 31.34 De priester en de 'openbaring').

Sofie Verscheure ervaart 'roeping' niet als een *rechtstreeks* spreken van God, maar leidt deze af uit levenservaringen. Het 'spreken' van God: het 'Woord van God' wordt door Nico ter Linden evenzo ervaren.

(p. 31-32:) DE PRIESTER EN 'DE OPENBARING'

"Woord van God," zeggen we in veel kerken aan het einde van een liturgische Bijbellezing. Woord van God? Predikant Nico ter Linden heeft daar zijn vragen over:

"Toen zei God"... Wie zegt dat, dat God iets zei? Wat moeten we ons bij dit spreken Gods voorstellen? Het kan toch alleen maar "bij wijze van spreken" zijn dat God spreekt?

Ik zou mijn eerste Bijbel les geven in de openbare basisschool. "En God zei...", zei ik, maar wat God zei kreeg ik er niet meer uit, want er ging meteen een vinger van een kleine heiden omhoog: "Zegt God nog wel eens wat?"

De jongen is nooit meer uit mijn gedachten geweest. Wat een prachtige vraag! Hij wilde graag weten wat voor soort verhalen ik ging vertellen. Hij had in de polder namelijk geen ervaring met een sprekende God. De meneer van de klas soms wel? Hoe moest dat jongetje zich zo'n sprekende God voorstellen? Of kon het zijn dat God vroeger wel sprak, maar ermee was opgehouden? Of zou het allemaal fantasie zijn?

Ik weet niet meer welk antwoord ik destijds gegeven heb. Nu zou ik dit zeggen: "Natuurlijk is het fantasie, mijn beste jongen. Fantasie van Israël over God. Niemand heeft God ooit gezien, noch met Hem gesproken... Over God valt slechts te fantaseren. Op het scherm dat tussen hemel en aarde hangt, projecteren we onze beelden van God: Moeder, Vader, Schepper, Voleinder, Arend, Koning, Rechter, Herder. Allemaal beelden uit onze werkelijkheid, want waar zouden we ze anders vandaan moeten halen?"

Is God dan slechts de vrucht van onze projecties? Moet je in plaats van "God schiep de mens" zeggen dat de mens God schiep? Wie garandeert ons dat die projecties van ons ergens op slaan? Misschien is er slechts leegte aan gene zijde...

Dat zou kunnen. Maar het zou ook kunnen dat God die boven het dak van ons denken woont, de God is die ons tot projecterende wezens heeft geschapen. Alle woorden van boven zijn van beneden, dat kan nu eenmaal niet anders. In Israëls beleving kunnen de mensenkinderen op aarde bij tijd en wijle een glimp van de hemel opvangen, en van deze godservaringen hebben zij verhalen gemaakt. Uiteraard is God gans anders dan ze zich hem fantaseren. Niettemin vertrouwen zij er in alle vrijmoedigheid op dat eens, wanneer zij aan de andere kant van het gordijn zullen zien van aangezicht tot aangezicht, zal blijken dat zij met die gedachten en dromen en fantasieën warm waren."²⁰ Nico ter Linden, Het verhaal gaat..., uitgeverij Balans, 1996, p. 11-12

(p. 34) Maar heeft God zelf wel gesproken? Ik vermoed dat mensen zoveel over God spraken juist omdat God zo stil bleef. *"Ik denk dat als godsdiensten zoveel over God gesproken hebben, dat juist is omdat God niet direct tot de mensen heeft gesproken, en dat mensen wel onder mekaar over God moesten praten omdat hijzelf niets heeft gezegd. De uitdieping van het Mysterie 'God' heeft juist plaatsgevonden door de confrontatie van de geloofsverwachting met de stilte van God,"* schrijft Bernard Feillet in zijn boek *"L'étincelle du divin."*²¹ Bernard Feillet, *L'étincelle du divin*, DDB., Paris, 2005, p. 62. -eigen vertaling

De mensheid is van alle tijden op zoek naar het transcendente. Mensen denken erover na, praten erover, schrijven erover, delen erover met mekaar. Op die manier komt het Mysterie langzamerhand tot uitdrukking onder ons mensen. Bernard Feillet opnieuw: *"In onze menselijkheid gebeurt iets aanzienlijks en essentieels, een onderneming van lange adem, een passie die door de tijden en beschavingen heen gaat: het is de verschijning van het mysterie God in de geschiedenis van de mensheid. Ik hecht me dus niet aan de openbaring van God door God, maar aan de ontdekking van het mysterie God dat zich ontplooit in de mate dat de mensheid zich van zichzelf bewust wordt. Daarom is het me gemakkelijk om de Schriften waar we in de godsdiensten van het Boek naar verwijzen, te plaatsen niet als de getuige van de tussenkomst of het plan van God, maar als het spoor van het*

opstijgen van een deel van de mensheid naar het mysterie God." ²² Bernard Feillet, L'Étincelle... p.102.

De Joodse Bijbel is daarvan een van de frappantste voorbeelden. Hij inspireert nog steeds miljoenen joden.

4 God spreekt... (uit Neels, a.w. p. 73-74.78 De priester en de kerk.

Sofie Verscheuren pleit voor een niet-hiërarchisch gestructureerde kerk die haar dogma's poneert, maar als een gemeenschap waar alle gelovigen op weg zijn hun plaats te zoeken.

(p. 73-74:) Intussen groeit ook het aantal 'gewone gelovigen' die zich met dit soort Kerk (de hiërarchisch gestructureerde piramidale kerk) niet meer kunnen identificeren. Bernard Feillet (a.w.) schrijft daarover gevat:

*"Wat te denken van de zo talrijke christenen die zichzelf bevragen over hun toebehoren aan de Kerk, over hun instemming met de dogma's die de gemeenschappen structureren en waarnaar ze verwijzen, en die zich afvragen of ze niet bezig zijn met christen te zijn op een andere manier? Het gaat om een ommekeer van de relaties van deze christenen met de Kerk. Voorheen waren ze onderworpen aan haar gedachtegoed, ze probeerden hun even in overeenstemming te brengen met haar voorschriften. Meer nog: hun visie op de wereld hing af van de plaats en rol van de Kerk in de menselijke geschiedenis. In verband met haar begrepen ze de geschiedenis van het joodse volk, schatten ze de waarde van andere godsdiensten in, en beoordeelden ze de filosofie... De Kerk was de heerser en zij de overheersten. Ze onderwierpen zich aan haar vanuit het gevoel dat er buiten haar geen volle kennis van de waarheid te vinden was. In één woord: God had definitief gesproken door de profeten en door Jezus Christus, en had aan de Kerk opgedragen het doorgeven en het in praktijk brengen van de openbaring te verzekeren. Daarmee was alles gezegd. En zie, de relatie tussen sommigen van deze christenen en de Kerk is gekeerd. Ze hebben zich bevrijd van haar voogdij, ze hebben haar in vraag gesteld en hebben bevonden dat ze vragen in zich droegen die ze onbeantwoord mochten laten... Ze hebben zich aan het denken gezet en aan het handelen in vrijheid, in een meer universele visie van de waarheid, maar ze hebben daarom de Kerk nog niet verlaten."*⁴⁸ Bernard Feillet, L'Errance, DDB, 1997, p.89-90. - eigen vertaling

(p. 78) Dit is van kapitaal belang, want priesters zijn eerder de vertegenwoordigers van Christus dan van 'de Kerk'. Feillet:

"In onze katholieke Kerk heeft de verdediging van de priesterlijke structuur vaak de overhand genomen op de onvervreembare waarde van ieder individu voor het mysterie van God en op het erkennen van de spiritualiteit die ieder bezielde... Als je om het leven te vinden het moet verliezen, moet ook De Kerk rekening houden met deze evangelische raadgeving. De geestelijke groei van de mensheid en, in elk wezen, de voltooiing van het mysterie van God dat hem eigen is, zou in de ogen van de Kerk noodzakelijker moeten lijken dan haar wil om in haar identiteit te overleven. Het lijkt me dat het gemakkelijker zou zijn om christen te zijn in een Kerk

die meer aandacht zou hebben voor elkeen en tevens minder geïnteresseerd in haar eigen onderneming. Ook zij moet zijn zoals het graantje dat in de aarde valt; als het niet sterft, kan het geen vrucht dragen. "⁵³ Bernard Feillet, *L'Errance*, p.79-83, passim.

4 Suggesties voor een bezinnend gebedsmoment

Twee liederen op Youtube downloaden en vooraf op je computer plaatsen om ter vergadering te kunnen afspelen (ook als je geen internetverbinding hebt)

* : [Toen Was Geloof Heel Gewoon - Stef Bos - YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=OyFmbGwBPfk) Stef Bos, Toen was geloof heel gewoon.

<https://www.youtube.com/watch?v=OyFmbGwBPfk&t=186s>

* Zoekend naar licht. Het Zeeuws Projectkoor onder leiding van Martin Mans zingt Lied 1005 in de Sint Jacobskerk in Vlissingen. Het arrangement is van Martin Zonnenberg.

<https://www.youtube.com/watch?v=OyFmbGwBPfk>

4.1 Het lied van Stef Bos, Toen Was Geloof Gewoon (E.O. 2017)

De tijd waarin geloof vanzelfsprekend was, wordt herkenbaar bezongen in het lied van Stef bos, Toen was geloof heel gewoon. Maar we ervaren... het kan verkeren! - We beluisteren het lied.

Mijn vader was van voor de oorlog, kind van Kuyper en Colijn
mannenbroeders, orgelklanken, institutie van Calvijn,
tijd van werken om den brode, maar het kon niet met brood alleen,
bidden voor het avondeten, zondagsrust en nergens heen.

Op een dag werd alles anders. De kerk stond niet meer in het midden
Hij zat daar met gevouwen handen en zag een andere tijd beginnen
maar hield zich vast aan zijn principes, man van daden bij het woord,
man van houvast en tradities, samen zingen in een koor.

Toen was geloof heel gewoon
en onweerlegbaar was de waarheid van de Vader en de Zoon,
toen de schaduw van de oorlog langzaam wegtrok uit dit land,
land van wolken en van woorden, land van God en middenstand.

Mijn moeder was van voor de oorlog. Het leven was nog afgelijnd,
Altijd binnen grenzen blijven. God is groot en wij zijn klein,
Heel het leven stond geschreven, van de wieg tot aan het graf,
een rechte weg om niet te dwalen en je wist altijd waar je was.

Maar die tijd van Tien Geboden, ze viel langzaam uit elkaar,
dansen was niet meer des duivels, alles lag opeens op straat.
Vrije liefde, idealen, een bonte optocht trok voorbij
en een deel van haar wou meegaan, maar het was niet meer haar tijd.

Toen was geloof heel gewoon
en onweerlegbaar was de waarheid van de Vader en de Zoon,
toen de schaduw van de oorlog langzaam wegtrok uit dit land,
land van wolken en van woorden, land van werken en van kerken,
land van God en middenstand.

4.2 Verdeeldheid en ongeloof over Jezus'optreden Joh. 7,40-52

Bij het horen van Jezus' woorden zeiden sommigen van het volk: 'Dit is inderdaad de profeet.' Anderen zeiden: 'Het is de Messias.' Weer anderen wierpen op: 'Komt de Messias soms uit Galilea? Heeft de Schrift niet gezegd dat de Messias zal komen uit het geslacht van David en uit Bethlehem, het dorp waar David woonde?' Zo ontstond er dus om Hem verdeeldheid onder het volk. Sommigen van hen wilden Hem gevangen nemen, maar niemand sloeg de hand aan Hem.

Toen dan ook de dienaars bij de hogepriesters en farizeeën terugkwamen vroegen dezen hun: 'Waarom hebt gij Hem niet meegebracht?' De dienaars antwoordden: 'Nooit heeft iemand zo gesproken als die man.' Waarop de farizeeën zeiden: 'Hebt gij u soms ook laten bedriegen? Heeft dan een van de overheden of van de farizeeën in Hem geloofd? Dat volk, ja, dat de wet niet kent: vervloekt zijn ze!' Maar een uit hun kring, Nikodemus, die vroeger bij Jezus gekomen was, merkte op: 'Veroordeelt onze wet iemand zonder hem eerst te horen en te vernemen wat hij doet?' Zij gaven hem ten antwoord: 'Zijt gij soms ook uit Galilea? Zoek maar na en gij zult zien dat de profeet niet uit Galilea opstaat.'

4.3 We beluisteren/zingen het lied 'Zoekend naar licht'

*Zoekend naar licht hier in het duister,
zoeken wij U, waarheid en kracht.
Maak ons uw volk, heilig, vol luister,
schijn in de donkere nacht.*

REFREIN:

**Christus, ons licht,
schijn door ons heen, schijn door het duister.**

**Christus, ons licht,
schijn ook vandaag, hier in uw huis.**

*Zoekend naar rust zijn wij vol zorgen,
zoekend naar hoop, troost in uw woord.
Spreek door ons heen tot de verdrukten,
zo wordt uw stem gehoord.*

REFREIN

*Zoekend naar troost zijn velen dakloos,
zoekend naar warmte zijn velen koud.
Maak ons een huis van levende stenen,
schuilplaats voor U gebouwd.*

REFREIN

*Met zoveel gaven aan ons gegeven,
voor zoveel leed, zoveel gemis.
Maak ons uw dienaars, leer ons te delen,
totdat uw rijk hier is.*

REFREIN

4.4. Bezinningstekst van Tars van Bavel

Men mag niet ophouden te zoeken
naar wat eigenlijk onbegrijpelijk is,
zolang men in het onderzoek
van onbegrijpelijke dingen voortgang maakt,
en zolang men zelf steeds beter wordt
van het zoeken naar een grote waarde.
Men zoekt immers een waarde
om ze te vinden,
en men vindt ze
om verder te zoeken.

Uit: T.J. van Bavel, Veel te laat heb ik je liefgehad

4.5. We sluiten af met voorbeden *(Uit Kees Pannekoek, Heel die wereld, pag. 179)*

*Laten we ons biddend richten tot Hem
die het einddoel is van onze zoektocht.*

Voor de vele mensen die in onze dagen
op zoek zijn naar een houvast,
en uitzien naar licht
in de duisternis van hun bestaan;
dat ze niet voorbijzien aan
de lichtpuntjes in hun eigen leven.

Voor de mensen die zich voor de bevrediging
van hun vage religieuze behoeften
wenden tot dubieuze bewegingen;
dat ze zich niet op sleeptouw laten nemen
door messiassen van de koude grond.

Voor allen die op zoek zijn
naar nieuwe inspiratie voor hun leven;
dat ze die niet zoeken bij
droge of troebele bronnen;
dat ze in aanraking komen met Jezus,
die levend water geeft.

Voor de zoekers, twijfelaars en critici,
alle mensen die lastige vragen stellen
aan de kerk van onze dagen;
dat er aandacht is voor hun vragen;
dat ze niet worden afgescheept
met antwoorden uit een ander tijdperk.

Voor onszelf en de geloofsgemeenschap
waarvan we deel uitmaken;
dat we de jeugd die bij ons opgroeit
weten te helpen bij haar zoektocht
naar de aanwezigheid van God in hun leven.

**Gij, die naar ons zoekt
zoals wij zoeken naar U,
verhoor onze gebeden.
Geef dat wij onze zoektocht
niet voortijdig staken,
maar volhouden vandaag, morgen
en alle dagen van ons leven. Amen.**

Aan- en opmerkingen aan guido.debonnet@skynet.be